

**VĚDOMOSTNÍ SOUTĚŽ
ZA POZNÁNÍM ČESKOSASKÉHO ŠVÝCARSKA**

2024

SPRÁVA NP ČESKÉ ŠVÝCARSKO VYHLAŠUJE JIŽ 24. ROČNÍK VĚDOMOSTNÍ SOUTĚŽE, KTERÁ PŘES DVĚ DESETILETÍ PROVĚŘUJE ZNALOSTI DĚTÍ I DOSPĚLÝCH PŘÍRODOVĚDNÝMI I VLASTIVĚDNÝMI OTÁZKAMI.

LETOŠNÍ SOUTĚŽ SE ZAMĚŘÍ NA OCHRANU PŘÍRODY OBECNĚ. JAKÁ JSOU PRAVIDLA OCHRANY PŘÍRODY A KDE NAJDU, CO A JAK SE V ČESKÉ REPUBLICE CHRÁNÍ? JAK POZNÁM, CO V DANÉM ÚZEMÍ PLATÍ APOD.?

1. Pod ochranou přírody si každý asi představuje něco trochu jiného. Vychází to z našich pocitů, z tradičních přístupů a zvyklostí v daném území a je to tedy velmi individuální. Obecně se dá ale říct, že většině lidí se příroda líbí, považují ji za součást svého života, a proto ji v nějaké míře chtějí i chránit. Aby byla ale určitá pravidla daná pro všechny stejně, existuje zákon o ochraně přírody a krajiny, který dopodrobna definuje, co a jak v České republice chráníme. Věděli byste, jaké je číslo tohoto zákona (myslí se původní číslo, zákon byl několikrát novelizován)?
  - a) 114/1989 Sb
  - b) 114/1992 Sb.
  - c) 115/1992 Sb.

2. Tento zákon o ochraně přírody stanovuje jednak obecnou ochranu přírody např. všech volně žijících živočichů a rostlin, ochranu jeskyní, krajinného rázu apod. Ale vymezuje také kategorie zvláště chráněných území. Jsou to přírodovědecky či esteticky velmi významná nebo jedinečná území, u kterých se stanovují podmínky jejich ochrany. Mezi ně patří chráněné krajinné oblasti, přírodní rezervace apod., ale i národní parky. Věděli byste, jaké národní parky máme v České republice (k 1. 2. 2024)?
  - a) NP České Švýcarsko, Krkonošský národní park, NP Podyjí, NP Šumava
  - b) NP České Švýcarsko, Krkonošský národní park, NP Podyjí, NP Šumava, NP Křivoklátsko
  - c) NP České Švýcarsko, Krkonošský národní park, NP Podyjí, NP Šumava, NP Jeseníky

3. Když budeme pročitat zákon o ochraně přírody a krajiny dozvíme se, že „národní parky jsou rozsáhlá území s typickým reliéfem a geologickou stavbou, kde převažují přirozené nebo člověkem málo pozměněné ekosystémy a jsou významná v národním i mezinárodním měřítku...“, ale co si pod tím máme představit? Například v NP České Švýcarsko chráníme hlavně přírodu vázanou na nejcennější část oblasti Labských pískovců, která představuje významná útočiště pro řadu vzácných druhů. Věděli byste, které druhy vzácných živočichů využívají území Národního parku České Švýcarsko pro svůj život?

- a) Vlk obecný, sokol stěhovavý, plch zahradní, medvěd hnědý
- b) Vlk obecný, sokol stěhovavý, plch zahradní, čáp černý
- c) Vlk obecný, sokol stěhovavý, plch zahradní, jeřábek lesní

4. Krajinu Labských pískovců nechrání jen vyhlášený Národní park České Švýcarsko, ale i Chráněná krajinná oblast Labské pískovce a řada maloplošných chráněných území, jako jsou národní přírodní rezervace, národní přírodní památky apod. Věděli byste, které maloplošné chráněné území nepatří do oblasti Labských pískovců?

- a) Národní přírodní rezervace Kaňon Labe
- b) Přírodní památka Sojčí rokle
- c) Národní přírodní rezervace Jezevčí vrch

5. V chráněných územích obecně platí určitá pravidla chování i pro návštěvníky. Často si ale mylně většina lidí myslí, že to znamená chodit jen po vyznačených cestách. Toto pravidlo platí jen pro klidové zóny národních parků a pro národní přírodní rezervace. Jak poznám, že se nacházím v takovém území? Při vstupu do klidové zóny národního parku nebo do národní přírodní rezervace je místo označeno cedulkou klidová zóna nebo cedulí národní přírodní rezervace...

- a) ... a na stromech z vnějšího obvodu hranice jsou viditelné dva červené pruhy a na straně uvnitř rezervace nebo klidové zóny je viditelný jen jeden červený pruh.
- b) ... a na stromech z vnějšího obvodu hranice jsou viditelné dva žluté pruhy a na straně uvnitř rezervace nebo klidové zóny je viditelný jen jeden žlutý pruh.
- c) ... a na stromech z vnějšího obvodu hranice je viditelný jeden červený pruh a na straně uvnitř rezervace nebo klidové zóny jsou viditelné dva červené pruhy.

6. Jaká další pravidla v národních parcích platí, lze najít vždy v návštěvním řádu. Vyberte z uvedených možností tu, která uvádí některá z pravidel platných v Národním parku České Švýcarsko.

- a) Zákaz rozdělávání ohně, zákaz používání dronů, zákaz používání pyrotechniky, zákaz nocování.
- b) Zákaz rozdělávání ohně, zákaz používání dronů, zákaz používání pyrotechniky, zákaz chození mimo stezky po celém území národního parku.
- c) Zákaz rozdělávání ohně, zákaz používání dronů, zákaz používání pyrotechniky, zákaz využívání kol po celém území národního parku.

7. Mezi národními parky a chráněnými krajinnými oblastmi je určitý rozdíl v tom, jak se s tímto územím nakládá. Zejména tedy, kdo má na daném území právo hospodaření a nakládání se zemědělskými a lesními pozemky. Na území CHKO Labské pískovce má právo hospodaření ve státních lesích státní podnik Lesy České republiky. Na území NP České Švýcarsko přechází právo hospodaření na Správu národního parku dle Plánu péče o NP. Věděli byste v čem je největší rozdíl v péči o les v národních parcích?
- a) Lesy v národních parcích jsou v **některých částech** parku hospodářskými a pěstují se pro získávání dřevní hmoty.
  - b) Lesy v národních parcích jsou obhospodařovány úplně stejně jako lesy v chráněných krajinných oblastech.
  - c) **Lesy v národních parcích nejsou hospodářskými lesy a hospodaří se v nich tak, aby byly zachovány jejich přirozené ekologické funkce a druhová rozmanitost.**
8. V chráněných územích chráníme nejen jednotlivé ohrožené a vzácné druhy, ale také celá společenstva a prostředí, ve kterém se nacházejí. Velmi často totiž řada organismů z různých koutů přírody mizí především kvůli úbytku pro ně vhodného prostředí, kde by nacházely útočiště a dostatek potravy a měli vhodné podmínky pro rozmnožování. Chráněná území jsou tak pro některé druhy mnohdy jediným možným prostředím pro život. Věděli byste, jakou část České republiky přibližně pokrývají všechna zvláště chráněná území (CHKO, NP, přírodní rezervace, přírodní apod.) a území chráněná soustavou Natura 2000.
- a) 51 %
  - b) **22 %**
  - c) 13%
9. Natura 2000 je soustava chráněných území, kterou vytvářejí podle jednotných principů všechny státy Evropské unie. Cílem této soustavy je zabezpečit ochranu těch druhů živočichů, rostlin a typů přírodních stanovišť, které jsou z evropského pohledu nejcennější, nejvíce ohrožené, vzácné či omezené svým výskytem jen na určitou oblast. Některá z těchto území se překrývají s našimi již vyhlášenými chráněnými oblastmi. Rozdělujeme je na Evropsky významné lokality a Ptačí oblasti. Ptačí oblast byla vyhlášena i v Labských pískovcích. Věděli byste, kolik let již existuje?

- a) 20 let
- b) 25 let
- c) 30 let

10. Vedle státní ochrany přírody existuje celá řada různých sdružení a neziskových organizací, které mají ve své náplni také péči o krajinu, ochranu živočichů a rostlin nebo péči o hendikepované živočichy. Mnohdy se jedná o dobrovolnické aktivity řady nadšenců, kteří pečují o kousek přírody ve svém působišti nebo řeší i globálnější problémy. Věděli byste, kdy byla založena jedna z našich nejvýznamnějších dobrovolnických organizací Český svaz ochránců přírody?

- a) 1999
- b) 1968
- c) 1979